

Австралийското математическо състезание

(и българските участници в него)

През 1976 г. по инициатива на Петер О'Халоран, президент на Математическата асоциация в Канбера, се създава комитет, който има за задача да организира и проведе математическо състезание в столицата на Австралия. Състезанието е много успешно и бързо става национално (през 1978 г.), а след това и международно. Днес това състезание е известно по света като *Австралийско математическо състезание* (АМС). В него участват почти половин милион деца от около 40 страни.

Характерни черти на състезанието:

- Състезанието се организира от Австралийския математически тръст, който включва представители на Австралийската асоциация на учителите по математика, Австралийската академия на науките и Австралийското математическо общество.
- За всеки клас заданието се състои от 30 задачи (въпроси), подредени в посока на нарастваща трудност;
- Първите 25 въпроса са "с многовариантен избор" - с пет възможности за избор;
- Последните 5 въпроса имат като отговор цяло число между 0 и 999;
- За верен отговор на всеки от първите 10 въпроса се дават 3 точки, за верен отговор на всеки от вторите 10 въпроса (от 11 до 20) се дават по 4 точки, а за въпросите с номера от 21 до 25 се дават по 5 точки;
- Въпросите с номера от 26 до 30 носят съответно 6, 7, 8, 9 и 10 точки; Максималният възможен резултат е 135 точки;
- Учениците от трети до шести клас разполагат с 60 минути, за да решат задачите;
- Учениците от останалите класове имат 75 минути за решаване на задачите;
- Участниците нанасят отговори те в специална бланка, която позволява резултатите да се проверяват и оценяват от компютър;
- Участниците са разделени в пет групи (от по два класа), като задачите са съобразени с учебния материал, изучаван в тези класове.

Награди

Най-високата награда, давана от АМС е наградата „Петър О'Халоран“. Тя се дава за пълен брой точки. Следващата награда е т.нар. "МЕДАЛ". Общият брой на медалите се изчислява по формулата "1 медал за всеки 10 000 участници". През 2014 г. е имало 440 български участници в АМС. Три от тях спечелиха медал:

1. Златина Милева, Варна Математическа гимназия, 7-ми клас;
2. Гергана Сотирова, Варна Математическа гимназия, 8 клас;
3. Деница Маркова, Софийска Математическа гимназия, 10 клас

Медалите ще бъдат връчени от Негово Превъзходителство г-н Джон Грифин, посланик на Австралия за Гърция и България. Това ще стане на специална церемония, която ще се проведе на 4 юни, 2015, от 16:00 в Големия салон на Българската академия на науките, ул. „15 ноември” 1, София 1040.

Допълнителна информация

АМС е първото математическо състезание от тип "задачи с избираем отговор", проведено в България. То беше предизвикателство за български ученици най-малко по още две причини: задачите са формулирани на английски език и състезанието се провежда през лятото, по време на ваканция на българските ученици. Независимо от това, между 1994 г. и 2013 г. (включително) българските участници спечелиха 62 медала от АМС. 20 от тях са с пълен брой точки. Някои ученици спечелиха повече от един медали. Медалите бяха връчвани на българските ученици от техни превъзходителства Патриша Тейлър, Роз Бърнс, Стюарт Хюм, Джени Блумфийлд - посланици на Австралия за Гърция и България. Почетният консул на Австралия в София, г-жа Индиана Трифонова, винаги присъстваше на церемониите.

Има много хора и организации в България, които направиха възможен този успех. На първо място трябва да споменем нашия колега Теодоси Витанов, който лично се занимаваше с това състезание в продължение на много години. Днес той е наследен в тази си дейност от доц. Ивайло Кортезов. Съюзът на математиците в България и неговите секции в страната имат принос за разпространяване на състезанието. Институтът по математика и информатика на БАН и Факултетът по математика и информатика на СУ „Климент Охридски” също имат свой принос.

Българската математическа общност е задължена и на Австралийския математически тръст за предоставената възможност, български ученици да участват в АМС.

Един интересен факт

Преди да емигрира за Западна Австралия в средата на 90-те години на миналия век, българското семейство Елена и Лъчезар Стоянови участваха активно в подготовката и провеждането на редица математически състезания в България. Те продължиха да се занимават с подобна дейност и в Австралия, за което получиха високо отличие. На 19 юни 2009 Елена Стоянова и Лъчо Стоянов бяха отличени с наградата „Бърнард Херман Нойман”. Наградата бе връчена от проф. Черил Прегър, член на Управителния съвет на Австралийския математически тръст. Ето част от обосновката за наградата:

"От 1998 г. до 2000 г., Елена планира и проведе редица програми за ученици от 5, 6 и 7 клас с повишени математически способности. Елена инициира и направляваше развитието на олимпиадата по математика в Западна

Австралия за ученици младша възраст. Тази олимпиада сега е в десетата си година.

В университета в Западна Австралия бе създадена академия за млади математици в 10 и 11 клас. Тя е реализация на визията на Елена и Лъчо Стоянови и започна работа през 1995 г. Академията е програма за обогатяване на знанията по математик на учениците. Тя се организира от Школата по математика и статистика на Университета на Западна Австралия."

Съставено от Петър Кендеров

София, 23 май 2015 г.